

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (viides jaosto)
1 päivänä helmikuuta 1996

Asia T-122/95

Daniel Chabert
vastaan
Euroopan yhteisöjen komissio

Henkilöstö – Kotitalouslisä – Aiheettomasti maksettujen määrien takaisin
periminen

Täydellinen teksti ranskan kielellä II - 63

Aihe: 6.10.1994 tehdyn komission päätöksen, jolla kantaja on velvoitettu suorittamaan takaisin hänelle kotitalouslisänä aiheettomasti maksettu 215 354 Belgian frangin (BEF) suuruinen summa, kumoaminen sekä komission velvoittaminen maksamaan kantajalle takaisin 8 prosenttia vuotuisine viivästyskorkoineen ne määrät, jotka on pidätetty marraskuusta 1994 alkaen hänen palkastaan.

Lopputulos: Hylkääminen.

Tuomion lyhennelmä

Kantaja oli helmikuussa 1984 tapahtuneeseen avioeroonsa saakka naimisissa rouva C:n kanssa, joka myös on komission virkamies.

Kantaja on pyytänyt kirjelmällään 1.2.1984 henkilöstön taloudellisia ja muita oikeuksia hoitavan jaoston jaostopäälliköltä, että 15.3.1984 alkaen rouva C:n tilille maksetaan perheenpäälle maksettavista korvauksista se osa, joka hänelle maksettaisiin, jos hänellä olisi oikeus saada tämä lisä, eli 5 prosenttia hänen peruspalkastaan, ja loput kantajalle.

Komissio on jakanut maaliskuusta 1984 alkaen kyseisen kotitalouslisän kahteen osaan. Tämän jaon mukaan kantajan entinen puoliso on saanut maaliskuusta 1984 alkaen kotitalouslisää, jonka suuruus on 5 prosenttia hänen peruspalkastaan, ja kantaja on saanut kotitalouslisää, jonka suuruus on 5 prosenttia hänen peruspalkastaan, mutta josta on kuitenkin ensin vähennetty hänen entiselle puolisolleen maksettu määrä.

Kantajan kuukausittaisissa palkkalaskelmissa on tämän mukaisesti ollut maaliskuusta 1984 alkaen kaksi erillistä kotitalouslisää koskevaa kohtaa, joista toisesta on käynyt ilmi hänen oma kotitalouslisänsä ja toisesta muualle maksettu kotitalouslisä, jossa on ilmoitettu vähennyksenä hänen entiselle vaimolleen maksettu kotitalouslisän määrä. Vuoden 1984 huhtikuusta alkaen tässä jälkimmäisessä kohdassa ilmoitettu määrä on ollut 4 266 BEF, ja se on säilynyt muuttumattomana huhtikuuhun 1994 asti.

Vuoden 1994 alussa tehdyn tarkastuksen yhteydessä kävi ilmi, että 4 266 BEF:n suuruinen määrä, joka oli vähennetty muuttumattomana yli kymmenen vuoden ajan, ei vastannut sitä vähennystä, joka olisi pitänyt tehdä kohdassa ”muualle maksettu kotitalouslisä”. Kantajan entiselle puolisolle maksettu kotitalouslisä oli nimittäin noussut hänen peruspalkkansa perättäisten korotusten suhteessa, eli se oli kasvanut vuoden 1984 huhtikuun 4 266 BEF:stä vuoden 1994 tammikuun 7 451 BEF:iin.

Asiasta tehtiin maaliskuusta 1984 alkava korjauslaskelma, jonka mukaan kantajalle oli aiheettomasti maksettu tänä aikana yhteensä 215 354 BEF:n suuruinen määrä.

Komissio on 6.10.1994 päivätyllä kirjelmällään, jonka aiheena oli muualle maksettujen kotitalouslisien ”periminen”, ilmoittanut kantajalle tämän korjauslaskelman lopputuloksen sekä päätöksen aiheettomasti maksettujen määrien takaisin perimisestä eräpäivineen marraskuusta 1994 syyskuuhun 1996.

Kantaja on valittanut tästä päätöksestä 11.11.1994 Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen (henkilöstösäännöt) 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti; tässä valituksessaan hän on kiistänyt tienneensä maksujen ja aiheettomasti maksetun määrän virheellisyydestä. Komissio on 22.2.1995 hylännyt tämän valituksen.

Asian ratkaisu

Henkilöstösääntöjen 85 artiklan rikkomiseen perustuva ainoa kanneperuste

Kantaja ei kiistä riidanalaisten maksujen virheellisyyttä, eikä komissio väitä, että kantaja olisi todellisuudessa tiennyt tästä virheellisyydestä. Näin ollen kyse on henkilöstösääntöjen 85 artiklassa mainitusta jälkimmäisestä tilanteesta eli siitä, onko kantajalle maksettujen maksujen virheellisyys ollut niin ilmeinen, ettei kantaja ole voinut olla tietämättä sitä. Tähän kysymykseen vastaamiseksi on tutkittava, missä olosuhteissa maksut on maksettu (31 kohta).

Viittaukset: asia 71/72, Kuhl v. neuvosto, yhteisöjen tuomioistuin 27.6.1973 (Kok. 1973, s. 705, 11 kohta).

Henkilöstösääntöjen 85 artiklaa on tulkittava siten, että asianomainen, jota ei suinkaan ole kokonaan vapautettu harkitsemasta ja valvomasta itse asiaa, on päinvastoin takaisinmaksuvelvollinen, jos kyseessä on virhe, jota tavanmukaisen huolellisesti toimiva virkamies, jolta edellytetään hänen palkkaansa koskevien säännösten tuntemista, ei voi olla huomaamatta (32 kohta).

Viittaukset: asia 252/78, Broe v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 11.7.1979 (Kok. 1979, s. 2393, 13 kohta); asia 310/87, Stempels v. komissio, yhteisöjen tuomioistuin 17.1.1989 (Kok. 1989, s. 43, 10 kohta); asiat T-34/89 ja T-67/89, Costacurta v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 13.3.1990 (Kok. 1990, s. II-93, 39 kohta); asia T-107/92, White v. komissio, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 10.2.1994 (Kok. H. 1994, s. II-143, 33 kohta).

Se seikka, että hallinto on ollut huolimaton tai tehnyt virheen virkamiehen rahamääräisten oikeuksien määrittämisessä, on merkityksetön henkilöstösääntöjen 85 artiklan soveltamisen kannalta; tässä artiklassa edellytetään nimenomaan, että hallinto on tehnyt virheen maksaessaan virheellisen maksun (34 kohta).

Viittaukset: asia T-38/93, Stahlschmidt v. parlamentti, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 24.2.1994 (Kok. H. 1994, s. II-227, 23 kohta).

Ei ole tarpeen, että virkamies noudattaessaan hänelle kuuluvaa huolellisuusvelvollisuutta kykenisi määrittämään tarkasti hallinnon virheen suuruuden. Sen sijaan riittää, että hän epäilee kyseisten maksujen oikeellisuutta, jolloin hän on velvollinen ilmoittamaan asiasta hallinnolle, jotta se voi tehdä tarvittavat tarkistukset (35 kohta).

Viittaukset: em. asia White v. komissio, 42 kohta.

Vaikka kantaja ei voinut määrittää virheestä johtuvaa määrää tarkasti, sen seikan, että kohdassa ”muualle maksettu kotitalouslisä” mainittu määrä on koko ajan pysynyt samana jopa kymmenen vuoden ajan, olisi pitänyt herättää hänessä epäilyjä, ja hänen olisi pitänyt pyytää tästä syystä toimivaltaiselta yksiköltä maksujen oikeellisuuden tarkistamista (36 kohta).

Kantajan on täytynyt tietää, että hänen entisen vaimonsa palkkaa aivan kuten hänen omaansakin voitiin korottaa vuosittaisten muutosten, ajoittain toistuvan palkkatasoilla etenemisen ja mahdollisten ylennysten perusteella, vaikkei hänen entinen vaimonsa olisikaan ilmoittanut niitä hänelle. Tämän vuoksi se, että kohdassa ”muualle maksettu kotitalouslisä” mainittu kotitalouslisän määrä pysyi samana, kun taas kantajalle itselleen maksettu kotitalouslisä asteittain kaksinkertaistui samana ajanjaksona, on täytynyt saada kantaja epäilemään hänelle suoritettujen maksujen oikeellisuutta, vaikkei hän olisi tiennytkään entisen vaimonsa palkan tarkkaa määrää yksityiskohtaisesti (37 kohta).

Määrävä seikka, jonka perusteella riidanalaisten maksujen virheellisyyttä pidetään ilmeisenä, ei ole aiheettomasti maksetun määrän suuruus, vaan se, että kohdassa ”muualle maksettu kotitalouslisä” mainittu määrä on pysynyt yli kymmenen vuoden ajan samana. Kantaja oli lisäksi tietoinen siitä, että hänelle kotitalouslisänä maksetut määrät olivat lisän jäljelle jäävä osa (38 kohta).

Palkkalaskelmat eivät ole luettaviksi mahdottomia tai käsittämättömiä asiakirjoja. Itse asiassa laskelmien lukeminen on melko yksinkertaista, koska niissä esiintyvien lukujen määrä on rajallinen ja käytetyt nimikkeet helposti ymmärrettäviä; näitä seikkoja ei kantajan asianajajakaan ole suullisessa käsittelyssä kiistänyt (39 kohta).

Aiheettomasti maksettuja maksuja saaneilta virkamiehiltä edellytettävää ajattelukykyä koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti jokaisessa eri tapauksessa on otettava huomioon kyseessä olevan virkamiehen kyky tehdä asian edellyttämiä tarkistuksia (40 kohta).

Viittaukset: asia T-117/89, *Sens v. komissio*, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 10.5.1990 (Kok. 1990, s. II-185, 14 kohta); asia T-124/89, *Kormeier v. komissio*, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 28.2.1991 (Kok. 1991, s. II-125, 18 kohta); em. asia *Stahlschmidt v. parlamentti*, 19 kohta.

Tältä osin huomioon otettavat seikat ovat kyseisen virkamiehen tehtävien vastuullisuus, hänen koulutuksensa, hänen palkkaluokkansa ja virkaikänsä sekä hänen ammattipätevyytensä hoitaa yhteisön henkilöstöhallinnon tehtäviä (40 kohta).

Viittaukset: em. asia *White v. komissio*, 43 kohta; asia T-545/93, *Kschwendt v. komissio*, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 13.7.1995 (Kok. H. 1995, s. II-565, 104 kohta).

Kantajalla, joka on B 1 -palkkaluokan johtava hallintoavustaja, on melko korkea asema, ja hänen virkaikänsä yhteisöjen palveluksessa on huomattavan pitkä. Lisäksi hän on uransa alusta alkaen eli yli 30 vuotta yhteisöjen palveluksessa toiminut lähes pelkästään komission hallintoyksiköissä vastuullaan komission henkilöstöhallintoon kuuluvat tehtävät (41 kohta).

Tämän vuoksi kantaja on voinut tavanmukaista huolellisuutta käyttämällä havaita hallinnon virheen (42 kohta).

Ratkaisu:

Kanne hylätään.